

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan selvitys vuoden 2017 arviointikertomuksesta

Tarkastuslautakunnan laatima Vantaan kaupungin arviointikertomus vuodelta 2017 merkittiin tiedoksi kaupunginvaltuuston kokouksessa 28.5.2018 ja lähetettiin kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten. Kaupunginhallitus päätti 18.6.2018 lähettää valtuuston päätöksen toimialoille toimenpiteitä varten. Tarkastuslautakunta pyytää toimialoja ja eräitä tulosalueita antamaan selvityksensä arviointikertomuksen tiivistelmäkohtiin, sisältökohtiin ja suosituksiin 28.9.2018 mennessä.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaa koskevat tiivistelmän kohdat 1,2,5,7:

Kohta 1. Valtuustokaudelle asetettiin 21 strategista päämäärää ja näille 54 mittaria. Päämäärien mittareista toteutui kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan täysin tai osittain 46 kappaletta (85 prosenttia) ja kokonaan toteumatta jäi kahdeksan mittaria (15 prosenttia). Vuosittaisia strategisia tavoitteita asetettiin 2014–2017 yhteensä 113. Näistä tavoitteista toteutui raportoinnin mukaan kokonaan tai osittain yli 90 prosenttia.

Haasteellisimmiksi osoittautuivat työllisyyden parantamiseen liittyvät päämäärät ja tavoitteet. Lisäksi henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämisessä ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämisessä on edelleen tehtävää.

Toimiala:

Useita toimialoja ja/tai tulosalueita koskevien tavoitteiden seuranta ja arviointi sekä niihin vaikuttaminen on haasteellisinta. Sairauspoissaolot mittarina on hyvä esimerkki liian yleispätevästä tavoitteenasettelusta. Kokonaistulokseen vaikuttavia tekijöitä on liian paljon, eikä niistä kaikki ole kaupungin vaikutusmahdollisuuksien piirissä. Yksittäiset väistämättömät pitkäaikaissairaustapaukset muuttavat tulokset totaalisesti, jolloin esim. positiiviset tulokset lyhytaikaisten poissaolojen vähentämisessä eivät tule esille. Tavoitteiksi ja mittareiksi tulisi mieluiten valita työntekijöiden hyvinvointia ja terveyttä edistäviä yksilöllisempiä toimenpiteitä.

Kohta 2. Vantaan vuosien 2013–2017 sitovien tavoitteiden tutkimuksessa havaittiin, että sellaisia tavoitteita, joilla olisi huono yhteys strategiaan, löydettiin vain vähän. Myös mittarin tuottaman informaation relevanttius eli se, onko mittarin tuottama informaatio oleellista esimerkiksi päätöksenteon kannalta, oli hyvällä tasolla. Sen sijaan reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkastellen huonon luotettavuuden sai yli viidennes mittareista.

Toimiala:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala on samaa mieltä mittareiden luettavuudesta ja luotettavuudesta. Mittarityöskentelyä on kehitettävä edelleen. Ongelmana joskus on, että laatumittareille on vaikea löytää sellaisia arvoja, joiden seuraaminen olisi mahdollista tai että ne vaativat useita mittareita, jotta sisällöllinen tavoite toteutuisi. Mittareiden laatimiseen voisi myös kouluttaa.

Kohta 5. Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tarkoituksena on rahoittaa alueiden kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista niin uusilla alueilla kuin vanhojen keskustojen uudistamista. Vuonna 2017 rahaston käyttötalousmenot olivat 1,1 miljoonaa euroa ja investointimenot 2,1 miljoonaa euroa.

Toimiala:

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastoa käytetään harkiten ja suunnitelmallisesti. Investoinnit ja käyttötalous perustuvat vuosisuunnitelmiin. Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018-2021 kohdistuvat Kivistöön, Vehkalaan, Aviapolikseen, Tikkurilan, Myyrmäen, Martinlaakson ja Koivukylän kehittämiseen.

Kohta 7. Kaupungissa tehdään vuosittain suuri määrä erilaisia arviointeja niin kaupungin kuin toimintayksikköjen tasolla. Arviointitietoa tuotetaan monipuolisesti ja useista näkökulmista ja sen tehokas hyödyntäminen ja tiedon saatavuus tulee varmistaa.

Toimiala:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala pyrkii aktiivisesti tiedottamaan alkavista ja käynnissä olevista hankkeista ja levittämään tietoa kaikista tehdyistä arvioinneista.

Vantaan kaupunki teetti vuonna 2015 tilakeskuksen rakennuttamisprosessien arviointitutkimuksen, jonka käytännön toteutuksesta vastasi Innolink Research Oy. Tutkimuksen tarkoituksena oli arvioida tilakeskuksen rakennuttamisprojekteja mm. laadunhallinnan ja aikataulutuksen näkökulmista. Samalla kartoitettiin vastaajien mielikuvia Vantaan kaupungin tilakeskusta suhteessa muihin rakennuttajiin. Vastaukset perustuivat yli 20 viimeisen viiden vuoden aikana toteutettuun uudisrakennus- ja korjaushankkeeseen. Tulokset käsiteltiin yksityiskohtaisesti tilakeskuksen tulosalueella ja yleisemmin useissa eri foorumeissa ja mediassa. Hankkeiden määrä on kasvussa ja siten vastaava arviointia on tarkoituksenmukaista jatkaa myös edellisen arviointikerran jälkeen valmistuneissa ja tulevista hankkeista. Sisäilmakorjaushankkeiden onnistumista on arvioitu asiakaspalautteen perusteella vuodesta 2014 alkaen. Palautetietoa käsitellään sisäilma-asioita käsittelevissä foorumeissa ja kokemuksia hyödynnetään vastaavien kohteiden ongelmanratkaisussa.

Asiakaspalautteelle on annettu tavoitearvot ja tuloksista raportoidaan vuosikatsauksen yhteydessä.

1.4 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2017 tavoitteiden toteutumisesta

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaukset on esitetty kunkin toimialaa koskevan sitovan tavoitteet kohdalla seuraavasti:

Sitova tavoite 5.1: Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 % vuodessa.

Arviointikertomus:

Raportoinnissa todetaan, että verrattaessa vuosien 2015 ja 2016 kasvihuonekaasupäästöjä Vantaan kasvihuonekaasupäästöt laskivat vuonna 2016 neljä prosenttia vuodesta 2015. Vuoden 2017 tietoja ei raportoinnin mukaan ollut käytettävissä.

Tavoite oli asetettu vuodelle 2017 ja koska vertailutietoa Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen kehityksestä vuosien 2016 ja 2017 vuosien välillä ei ole saatavissa tavoitetta ei voida arvioida.

Toimiala:

Kasvihuonekaasupäästöt edelliseltä vuodelta on saatu vaihtelevasti. HSY toimittaa raportit Vantaalle ja vuoden 2017 tiedot tulivat poikkeuksellisen myöhään. Jatkossakin ne saadaan yleensä vasta huhti-toukokuussa, jolloin ne eivät välttämättä ehdi tilinpäätökseen. Tavoitevuosi voidaan tarvittaessa muuttaa edelliseen vuoteen, jos se halutaan edelleen pitää.

Sitova tavoite 5.2: Joukkoliikenteen käyttäjämäärä kasvaa 2 % vuodessa.

Arviointikertomus:

Raportoinnissa todetaan lähijunaliikenteen nousijamäärän kasvaneen 4 prosenttia vuoden 2016 tasosta. Bussiliikenteen nousijamäärä ei ole tiedossa. Koska vain toisesta mittarista on tietoa, tavoite toteutui vain osittain ja toista osaa (bussiliikenteen nousijamäärät) ei voi arvioida.

Toimiala:

Kaupungilla ilmenee haasteita saada HSL:ltä tietoja oman raportointimme aikataulussa, koska HSL pystyy vahvistamaan edellisvuoden käyttäjämäärät vasta myöhään syksyllä. Jatkossa tämän asian uskotaan korjautuvan HSL:n omien järjestelmien kehittymisen myötä. Tällöin kaupunki voisi saada tietoonsa edellisvuoden matkustajamäärät jo alkukevään aikana.

Sitova tavoite 8.1: Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 400 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Arviointikertomus:

Tavoite kuuluu strategiseen päämäärään 8. - Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista.

Mittari ei vastaa strategiseen päämäärään ja myöskään asuntojen laadusta ei ole otettu mittariin mainintaa.

Raportoinnissa todetaan, että asuntoja valmistui Vantaalla yhteensä 3 290.

Raportoinnissa on myös eritelty asuntoja talotyypeittäin, joten myös asuntotuotannon monipuolisuutta on tuotu esiin. Mittarissa ei mainita mitään laadusta tai kohtuuhintaisuudesta. Tavoite on tärkeä ja toteuttaa Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen asuntotuotanto-tavoitetta Vantaan osalta, mutta strategisessa päämäärässä mainitusta asuntojen laadusta ja kohtuuhintaisuudesta ei mittari anna tietoa.

Toimiala:

Kaupunki vastaa kaavoituksesta ja sopimuksista sekä kaavojen noudattamisesta.

Laatua, monipuolisuutta ja kohtuuhintaisuutta on haastava määritellä, vaikka yleisenä tavoitteena ne ovat tärkeitä. Mittaria on kehiteltävä.

Tavoitteen keskeinen sisältö on tuottaa riittävä määrä asuntoja. Määrä arvioidaan vuoden aikana toteutuneista rakennuksista. Laatumääreet laadukas ja monipuolinen on lisätty tavoitteeseen ilmaisemaan tahtotilaa. Laatu toteutuu, kun rakentaminen on kaavan mukaista. Monipuolinen asuntotuotanto toteutuu, kun asunnot vastaavat Vantaan asuntojen kysyntään ja ovat asunto-ohjelman mukaisia Vantaan asuntorakentaminen on ollut halvempaa kuin muilla pääkaupunkiseudun kunnilla ja tästä tavoitteesta on saatavilla tutkittua tietoa.

Sitova tavoite 8.2: Pientaloalueiden tiivistäminen maapoliittisten linjausten mukaisesti.

Arviointikertomus:

Mittarin ja tavoitteen yhteys on kuitenkin epäselvä.

Raportoinnissa todetaan kaavoituksella luodun 213 rakennuspaikka vuonna 2018.

Raportoinnissa olisi pitänyt selvemmin tuoda esiin, miten tavoite edistää pientaloalueiden tiivistämistä.

Toimiala:

Pientaloalueiden tiivistäminen toteutuu, kun samalle alueelle annetaan uusia rakennuspaikkoja. Uudet rakennuspaikat, uudet asemakaavat ja poikkeamispäätökset ovat keinoja